

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la espediția foiei, pre afara la a. r. poste cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către espediția. Pretulu prenumerațiunei pentru Săbiu este pre anu 7 fl. v. a., ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 13.

ANULU XXIII.

Săbiu in 20 Februaru (4 Mart.) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țier streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu 19 Februaru.

Ministeriulu este constituitu. Din centrulu stângu au intratu trei barbati in ministeriu, pre cându ceilalti suntu toti din partid'a lui Deak, din drept'a dietei.

Dupa numerulu persóneloru din cele două partide, cea a lui Deak pre-cumpanesce pre cea a centrului stângu, séu a lui Tisza. Prin urmare stindartulu puterei guvernamentali, amu puté dice, ca este și astadi și va fi și în viitoriu alu partidei ce a statu la putere de siepte ani încóce.

Voturile persóneloru inse nu se numera numai, ci se și cumpanescu. In sinulu unui cabinetu, se întâmpla de multe ori, de votulu unui'a face mai multu decâtu tóte celelalte. Esemple de aceste suntu destule în viét'a staturiloru moderne. Ceilalti ministri ai Piemontului ce erau ei pre lănga unu *Cavour*? ceilalti ministri ai Prusiei ce erau ei pre lănga unu *Bismark*? și ce erau ceilalti ministri in Ungari'a chiaru pre lănga *Andrassy*, pâna cându ducea elu destinele Ungariei?

Pondulu unui ministeriu asiá dara nu trage in cumpana dupa majoritatea numerica a persóneloru ce-lu constituie, ci dupa prevalenti'a spirituale a unui'a séu altui'a din sinulu cabinetului.

Aceste le va fi avutu in vedere si „N. tr. Pr.“ din Vien'a, cându la scirea despre nóu'a constituiere, dice, ca cu intrarea lui *Tisza* in ministeriu partid'a deakista *abdice* de putere.

Presupunerea renumitului diurnalu vienesu inse inca nu e alta decâtu o presupunere si nimic'a mai multu. Puterea guvernului este o piatra séu unu diamantu probatoriu de cualitățile barbatiloru. A conduce o partida, carea nu este legata de atâtea referintie precum este unu guvern este cu multu mai usioru decâtu afacerile cestui din urma, si asiá temerile séu sperantiele de anumite persóne din cabinetulu celu nou au lipsa de a trece prin proba.

Din partene noi nu gasimu motive de a ne modificá parerea espressa cându vorbirămu despre elips'a constitutiunale cu două focularie. Natiunea magiara va dovedi si prin compunerea cabinetului celui nou, ca ea urmaresce unu scopu, si ca spre ajungerea lui se folosesce de diverse puncte de manecare.

In jumetatea nóstra din monarchia cu capital'a Budapest'a aru fi terminata cris'a ministeriale. Fostulu ministru de lănga persón'a Majestăției Sele, bar. Wenkheim, i succese in fine a compune cabinetulu. Asiá bar. Wenkheim este presedintele ministeriului, Col. *Tisza* ministru de interne, bar. *Simonyi* de comerci, Tom'a *Pechy* de comunicatiune; cesti trei din urma din centrulu stângu; ministru de finantie este Col. *Széll*, de justitia Bela Perczel; la ministeriulu de culte a remasu Aug. *Trefort*, la celu de honvedi Bela *Szende*, la celu alu Croatiei contele *Pejacsevich*. Ministeriulu de lănga persón'a Maj. Sele lu conduce ministerulu presedinte nou denumitu Bar. *Wenkheim*.

Dificultățile cele mari ce se aretara cu ocaziunea compunerii cabinetului dederă situatiunei pâna Sămbata — Dumineca o fatia desperata. Indrep-

tarea situatiunei spre bine, sustiene o foia vienesa, e de a se ascrie monarchului. Acest'a vediendu, ca confusiunea babilonica cresce cu câtu se tragana conferintiele partideloru mai indelungu, a chiamatu pre mai multi corifei, unulu câte unulu, la sine si li-a clarificatu, ca nu este tempu de a desfasia ră doctrine si de a starui pre lănga predilectiuni personali cu cervicositatea cea mai neînfranta. Chiarificatiunea acést'a a avutu efect. Resolutiunea a facutu locu indoileloru de mai nainte si ministeriulu s'a compus.

Program'a ministeriului celui nou este: regularea economiei statului fără de a impune sarcini nóue cetățieniloru statului; revisiunea tratatului vamale si comerciale cu Austri'a; deslegarea cestiunei banței si crutiare in administratiune si justitia. — Baronulu *Sennyey* cu partid'a sea va avé o tîenuta opozitionala

In tierile cislaitane facu mare sensatiune concediulu cerutu de ministru de comerci Dr. *Banhans*, de totu pre ne asteptate, spre a-si cautá sanatatea in unu locu de cura, aprópe de Genov'a, in Itali'a. Surprinderea a cuprinsu mai întâiu pre barbati din ministeriulu respectivu, cu carii lucrare ministru lu inca in diu'a concediarei. Ministru Dr. *Banhans* este acél'a carele a fostu ascultat cu mar-toru in procesulu celu celebru *Ofenheim*.

Loculu alu doilea se vine, pentru tierile cislaitane, verdictului juriloru din Vien'a asupr'a acusei contr'a lui *Ofenheim*, ca aru fi incelat erariulu cu ocaziunea construierei drumulu de feru Lemberg—Cernauti. Verdictulu elibereza pre acestu acusat, ceea ce ierasi a facutu sensatiune in multe cercuri.

De mai multe dile se sustiene scirea despre retragerea cancelariului *Bismark*. Versiunile despre motivulu retragerii au fostu si suntu atatu de numeroase încatu este cu anevoa a alege adeverulu din tóte. Unele mergu in combinatiuni ramurite pâna in cercurile cele mai inalte si dicu ca *Bismark* e inaintea principelui de coróna persóna ingrata si ca trebuie sa se dea cancelariulu in laturi din calea influintiei aceluia. Alte motivéza cu starea sanatătiei lui si afirma ca retragerea va fi numai partiala, va se dica, dela unele afaceri, pentru cari i se va dá unu *ad latus*. „Augsburger Allg. Zttg.“ carea trece de autoritate mare in diurnalistic'a europeană spune simplu, ca principele cancelariu ia unu concediu de siése luni de dile, de siguru pentru recrearea sanatătiei.

Franci'a si-ar fi ajunsu in fine dorint'a de a se vedé constituita cu camera si cu senatu. Pre lănga unele modificatiuni adunarea natiunale a votatu legea cea publicata si de noi cu alta ocaziune. Acum mai trebuie sa se formeze si ministeriulu si cu acést'a republic'a aru fi consolidata. Resultatele aceste neasteptate suntu de a se multami bonapartistiloru, carii dela depunerea esamenului de către *Lulu*, fiulu lui Napoleonu III, in academi'a de artileria din *Woolwich* (Angli'a) cu succese foarte splendide, se misca mai tare, decum se miscá pâna acum. Miscarea acést'a si supositiunile despre unu *guvernu secretu* bonapartisticu, cu tóte ramurile administrative, respandite crucisui si curmedisui in tiéra, si pre urma imprumu-

tulu contrasu de eximperatés'a Eugeni'a, de 12 1/2 milíone franci dela bance englese, au facutu cá legitimistii si orleanistii din Franci'a sa dea mân'a cu republicanii spre intarirea septenatului si consolidarea republicei.

Ambasadorulu ispanicu marchisulu del *Molins* fu primitu in audientia la 27 Februaru n. de către presedintele republicei franceze, Mac Mahon. Ambasadorulu dise in cuventarea sea ca e autorisatu a intretiené relatiuni amicabile intre Franci'a si Ispani'a si pre câtu va fi cu potintia a legá relatiunile amicabile si mai strinsu intre popórele, cari suntu despartite prin Pyrenei, dara suntu legate prin sânge si limba. Presedintele Mac-Mahon a multamitu foarte simpaticu ambasadelui si a datu espresiune dorintiei celei mai sincere pentru pacificarea si prosperarea Ispaniei.

Sessiunea corpuriloru legiuitórie din *Romani'a* se prolungesce pâna la 1/13 Martiu a. c.

Din *Belgradu* se telegraféza, ca din cauza ca in foia serbéscă din Ungari'a „*Zastava*“, a cunoscutului Miletić, a fostu atacata Serbi'a, domnitoriulu Milan si regimulu serbescu, i s'a denegatu amintitei foi intrarea in Serbi'a.

Dechiaratiune.

Abiá acum, dilele acestea, 'mi veni la cunoscintia, cumca deuna-di, la alegerea de episcopu in Aradu, aru fi cerculatu din mâna in mâna pre la deputatii sinodali două epistole, adresate la două persóne prea stimabile de către Escelenti'a Sea Par. Metropolitu si Patriarchu serbescu Procopiu Ivacicovicu, recomandatórie pentru subscrivulu.

De este adeverata scirea acést'a apoi subscrivulu se vede necesiatu a dechiará serbatoresce: ca elu n'a avutu nici cea mai mica sciintia de amentitele două epistole, si ca densulu nu a scrisu nimicu in privinti'a acést'a la nimeni, nici nu s'a rogatu de nimeni prin urmare nici de Escelenti'a Sea Par. Metropolitu Ivacicovicu, cá sa-lu recomande la vre-unu sinodu séu la altu cine-va. Si elu nu s'a rogatu si nu se va rogá nici odata de nimeni, in asemenea afaceri pentru ca are onóre a se tîené de partid'a acelor'a, cari se radima numai pre recomandatiunea propriiloru in-susiri si harnicii, iera pre cele straine, fia personali fia materiali, nu pune pretiu.

De altmintrea binevoiésca Escelenti'a Sea par. metropolitu si patriarchu serbescu Ivacicovicu, a primí déca in adeveru a scrisu epistolele amentite mai susu, multamit'a mea pentru bun'a vointia către neînsemnat'a si nepretentiós'a mea persóna, respective pentru nesuinti'a ce o documentá astu-feliu intru sustinerea ordinii si institutiuniloru canonice bisericesci, in integritatea lor.

Săbiu in 16 Februaru 1875.

N. Popéa,
archim. si Vicariu
Archiepiscopescu.

Serbarea din Bucovin'a indreptata contr'a româniloru.

Reproducemu dupa „Or. Lat.“ din „Convorbirile literarie“ articolulu

*) Cari nóua nu ni au venit dela 1 Decembre a. tr. încóce. Red.

urmatoriu foarte semnificativ. Eata articolulu:

De câtu-va tempu ne venise din Bucovin'a, sub forma de svonu publicu, o scire trista si umilitória pentru români. S'audiá ca Bucovin'a voriesce sa amintésca, prin o serbare populara, a sut'a aniversara a deslipirii seale de Moldov'a. Pre aici nu se credea ca aceste vuete desiantiate aru avé vre-unu temeiu, cându unu articulu din „*Neue freie Presse*“ din Vien'a, precum si o declaratiune facuta de ministrulu culteloru si instructiunei publice alu Austriei in senatulu imperatescu, ca in anulu curentu se va in fiintia o universitate in Cernauti, au confirmatu pre deplinu acést'a scire. Pre câtu aflămu, iniciativ'a acestei serbări a fostu luata de consiliulu comunalu din Cernauti, care se dice ca in maioritate se compune din israeliti. Acestu consiliu aru fi facutu in modu oficiosu intrebare guvernului centralu, déca o asemenea serbare nu i-ar displacea, si guvernulu aru fi datu a intielege ca serbarea proiectata nu numai ca nu i-ar fi displacuta, dara ca aru dorí inca s'o védia ilustrata prin radicarea unei statue a „Austriei“ in Cernauti, si cá dreptu respalata va darui Bucovinei si o universitate. „*Neue freie Presse*“ dice ca idei'a acestei scoli inalte este foarte fericita, de vreme ce ea va deseversí germanisarea Bucovinei, si aprópe fiindu de hotarele Romaniei, va aruncá radie civilisatórie (adeca germanisatórie) si asupr'a nóstra.

Amu fi fostu in dreptu a sperá ca unu statu, cá Austri'a, se va ferí sa ne umilésca, déca nu de dragostea nóstra, celu putienu pentru prestigiulu ei propriu. In adeveru, siede óre bine unei imperatii asiá de mari si puternice sa serbeze incorporarea a cinci tîenuturi dela o tiéra mica si slaba, cum erá Moldov'a la 1775 si cum este astadi inca Romani'a unita, fatia cu Austri'a? Déca cei mari suntu adeseori nedrepti si se imbogatiescu pre sém'a celoru mici, celu putienu de regula ei au atát'a generositate, in câtu nu se falescu de puterea lor si de actele nedrepte si silnice, cu care lovescu pre cei slabi. Puternic'a imperatia a Austriei sa nu aiba macaru atâtea simtiri generóse?

Dara afara de acestea, cea dintâiu si mai frísca intrebare ce ni se infatisiéza, este de aci: care este obiectulu serbării din Bucovin'a, ce-si propune Austri'a se eterniseze prin monumente? Vrea sa serbeze o biruintia cu arm'a in mâna? Neaperatu ca nu, cáci nu puterea resboiului a smulsu Bucovin'a din trupulu Moldovei. Vrea sa serbeze viclesiugurile diplomatiloru nemti, cari au isbutitu a insielá pre cei turci ce tratau cu ei, fără scirea si invoirea Moldovei? Nici acést'a n'o putemu crede, cáci in onórea unoru asemenea acte nici unu poporu din lume nu a radica statu pãna astadi. Monumentele se radica fapteloru mari si neperitóre, isbandite prin jertfe si sânge, iera nu vicieniei si nedreptății. Este dreptu ca si popórele însemnate pot, cá si ómenii cei mari, se alunece câte odata in cursulu istoriei lor, la fapte mici si urite, dara celu putienu nu se lauda cu densele, ci le ascundu in tacere.

Ce dara serbéza Austri'a in 1875? — Socotinti'a nóstra este ca acestu statu insemnatu s'a facutu fără voia

complice resbunarei evreesci contr'a românilor. Superati ca românii le refusa cu persistentia ôre care drep-turi ce nu încetēja a cere, evreii, dupa tota larm'a ce au facutu contr'a noastră prin mai tôte parlamentele Europei, pre lănga cele mai multe guverne si prin tota pres'a de care dispunu, s'au hotaritu sa ne dee o palma simtitória — celu putienu indirectu — lovindu-ne in demnitatea noastră nationala. Prin serbarea ce au inchipuitu, voru sa ne descopere fericirea Bucovinei dupa scaparea ei de sub domnirea barbarilor români, cu alte cuvinte, fericirea tierii unde ei au tôte drep-turile, fatia cu tiér'a noastră unde nu le au. Liberi suntu sa ne insulteze sub scutulu puternicei imperatii ce-i protege, déca inse spera ca prin ace-st'a voru dobendí simpatiele noastre, calea este reu nimerita.

Ceea ce ne mangaie întru cătu-va de acésta umilire, este vestea ce ne vine ca românii din Bucovin'a se abtieniu cu totii dela acésta serbare Proprietarii nobili, tieranii, putien'a burghesime româna ce este, chiaru funciunarii imperatesci, chiaru preotii se tienu de o parte; pâna astadi celu putienu nici unu nume de român ce aru serbá trunchiarea vechii patrie nu au ajunsu pâna la noi. De aru avea si rusnecii mintea de a întielege ca universitatea germanisatória este indreptata totu atátu de multu contr'a lorú cá si contr'a noastră, aru remănea numai israelitii (câci germani adevera-tati se gasecu putieni in Bucovin'a) si serbarea lorú aru fi mai putienu durerósa pentru noi.

Ce ne rămâne noué de facutu? Déca suntemu in trist'a positia de a nu ne putea manifestá indignarea, potemu celu putienu sa ne amintimu aniversarea perderei noastre prin o serbare pacinica si funebra. Siede bine unei familii sa mérga la mormentulu unui membru ce a perdutu si sa verse o lacrama la aniversarea mortii sele, siede bine si unui poporu sa-si amintésca o epoca durerósa cu jale si re-signare. Amu cetitu cu multiamire ca primariulu de Iasi voiesce sa puna in lucrare unu votu alu consiliului comunalu, datu de multa vreme si remasu neexecutatu, dupa care trebuie sa se gasésca locul, unde se afla Co-naculu turcescu, in care a fostu ueisu domnulu Moldovei Grigorie Ghic'a voe-vodu si sa radice unu monumentu in me-mori'a acestui domnu iubitoru de tíera. — Déca medilócele comunei nu aru ajunge pentru radicarea acestei petre comemorative, cetatienii se con-tribuíesca. In momentul in care se va inaltia in Cernautiu statu'a „Au-striei“, noi in Iasi sa descoperimu pét'r'a lui Grigorie-Vod'a, chiaru pre locul unde a cadiutu sub cutitele ucigasilorú, pentru patriotic'a sea im-potrivre contr'a sfasierii patriei noastre; déca in Cernautiu voru resuná cuvinte pompóse si declamári in laud'a lu-minei civilisatórie, noi in Iasi sa ne multiamimu cu unu cuventu funebru, rostitu incetu in memori'a neuitatului si nenorocitului nostru domnu; si déca voru cantá cum-va in nou'a si splen-did'a metropolia a Bucovinei unu te-deum de gloria, noi in vechi'a si mo-dest'a metropolia a Moldovei si Suce-vei sa facemu o rugaciune de jale cá sa ne amintimu acelu faptu durerosu.

In acestu chipu ne vomu rein-barbatá pre noi insine, si românii din tôte provinciele voru vedé ca nu sun-temu nepasatori nici câtra barbatii ce au bine meritatu dela patria, nici câtra trecutul nostru.

↙ Eata articolulu din „Közérdek“ despre care vorbiramu in nrulu tre-cutu :

„Camer'a Romaniei a votatu in dílele acestea o subventiune de 15.000 fl. pentru gimnasiulu din Brasiovu.

„Oai cátu de inocenta s'aru para-

acésta fapta, totusi ea merita a fi con-siderata dupa adevérat'a ei valóre, astu-feliu nu ne indoimu despre pasii energiosi ai ministrului ungurescu de instructiune, ce i va întreprinde in contr'a acestui faptu, pentru ca sta-tulu magiaru nu póte permite cá a-cesti 15.000 fl. sa intre din o tíera straina in Ungari'a.

„Pentru ilustrarea cestiunei fia-ne permis a desfasiurá urmatóarele im-pregiurári.

„Esista in Brasiovu unu gimnasiu român, care într'unu tempa erá aju-toratu si din partea statului ungu-rescu, inse mai tardiu acestu aju-toriu s'a conditiunatu dela acea im-pregiurare, cá si statulu sa eserceite óresi-care influentia la numirera pro-fesoriloru. Acéstá conditiune e prea justa, pentru cá déca statulu ajuta vre-o scóla, atunci e in dreptu a veghiá si a influentia asup'r'a spiritului de cres-cere, ce domnesce in acea scóla, cá ajutoriulu datu sa nu se întrebui-tieze pentru scopuri contrarie statului, ceea ce s'a intemplatu la gimnasiulu din Brasiovu.

„Si ce s'a intemplat? Déca sun-temu bine informati, s'a intemplatú acea, ca efori'a scolastica in frunte cu unu individu numitu Muresia-nu, care agita necontentitu prin or-ganulu seu „Gaz. Trans.“ in contr'a statului si a natiunei unguresci mai bine a renunciatu la ajutoriulu gu-vernului, decátu sa-i permita vre-unu amestecu in afacerile gimnasiului, si astu-feliu s'a adresatu la Bucuresci de unde si capeta unu ajutoriu anual.

„Credemu a fi de prisosu a mai desfasiurá, ca ce insémna unu aju-toriu datu din partea Romaniei unei scóle din Ungari'a. Acestu ajutoriu nu va transplantá in animele junimei române din Transilvani'a nici o iubire pentru idei'a statului magiaru, elu nu va cresce nici decátu cetatieni ma-giari, ci din contra va creá numai unu elementu neliniscitu si o turma de agitatori, cari prea usioru voru provocá turburári in afacerile noastre. Acesti 15 mii de franci potu sa aduca Romaniei mai mari folóse decátu su-tele de mii, ce le-arú întrebuintia pentru inmultirea si organisarea ar-matei sele!

„Nu se póte! cá acela'si guvernú care a ordonatú inchiderea gimnasie-lorú panslavistice, sa tolereze o astu-feliu de procedura a statului român, care ne ataca chiaru pre teritoriulu nostru, si care tinde a-si infiintia in chiaru sinulu statului nostru unu ar-senalu si o propaganda periculósa pen-tru idei'a statului magiaru. Avemu si noi in Romani'a frati persecutati in limb'a si legea lorú, a câroru scóle si biserici jacu inchise (??), si cu tóta iubirea fratiésca ce ne poruncesce sa intervenim in favórea lorú, totusi ra-tiunea politica ne retiene dela impli-nirea acestei datorie fratesci, pentru ca nu voimu sa ne amestecámu in afa-cerile interne ale statului vecinu, si astu-feliu mai bine lasámu, cá Cian-gaii si fratii nostri unguri din Mol-dov'a sa indure si sa jaca sub cea mai aspra apesare ce le-o creaza guver-nulu român (?!). Despre astu-feliu de persecutári si apesári la noi nici vorb'a nu póte fi, de ôre-ce bisericele si scó-lele stau deschise si insusi guvernulu ungurescu ajuta bisericele si scólele confesionale ale românilorú necerendu nici macaru cá in acestea sa se vor-bésca unguresce, ci pretinde numai cá poporulu si elevii sa fia crescuti si educati in iubirea pentru patria (!). Nu vomu permite darea acestui aju-toriu, pentru ca nici unu statu vecinu nu e indreptatitu a impartí ajutórie pre teritoriulu tieriloru de sub co-rón'a S. Stefanu si cu atátu mai pu-tienu sa se amestece in trebile nostre.

Pretindemu, cá guvernulu sa o-présca primirea acestui ajutoriu, si ca ministrulu dela afacerile straine sa esplice guvernului din Bucuresci, ca unu statu care pentru acoperirea de-

ficitului seu are o datoria mai mare decátu de 20 milióne de lire, aru face fórté bine, déca n'aru mai impartí ajutórie si altorú tieri straine. Da, sa i se spuna guvernului din Bucuresci, ca precum nu-i controlámu noi buge-tulu lui, astu-feliu sa nu-si permita nici elú a ne cercetá senguratecele posturi ale bugetului nostru si ca noi nu vomu permite nici decum, cá den-sulu sa dea ajutórie acolo, unde noi nu voimu sa dámu.

„Afara de acestu faptu mai atra-gemu atentiunea guvernului si asu-pr'a urmatórelorú impregiurári :

„Noi nu scimu positivu ca in Transilvani'a si Ungari'a se afla o mul-time de matadori walachi (oláh), cari capeta din Romani'a ajutórie, platí si remuneratiuni si cari fiindu-ne cei mai mari inimi, facu o propaganda sistematica in contr'a noastră. Acesti matadori, ce se hranescu din pânea strainului turbura liniscea statului, in care locuescu, deci suntemu convinsi. ca nici acésta impregiurare nu va re-mané neconsiderata.“

Meetingulu deputatilorú liberali, care au avutu locu in Londr'a la 3 Februaru (c. n.) au alesu in unanimi-tate de capu (leader) pre lordulu Ha-rrington. Acestu nou leader e din drép-t'a partidului liberalu. Conservatorii cari n'au vediutu cu displacere acést'a alegere, speréza ca voru avea in lor-dulu Harrington unu adversariu care nu-i va combate cu inversiunare. Dupa diuariulu „Times“, Disraeli insusi aru fi aprobatu alegerea facuta in persón'a tenerului lordu.

Acestu evenimentu, care este de cea mai mare insemnatate pentru po-litic'a interióra a Angliei nu este me-nitu sa eserceiteze vre-o mare influentia in afara. Câci partidulu wigh (libe-ralu) din Angli'a nu tiene sa aiba unu mare amestecu in politic'a esterióra. Acestu partidu practica in cele este-rióre maxim'a neinterventiunei, iéra in launtru 'si concentréza tóta activita-tea asup'r'a reformelorú de ordine po-litica, religiósá si economica.

Nu scimu ce va ajunge si ce va realisé noulu leader alu partidului wigh din Angli'a. Scimu inse ceea ce este si ceea ce au realisatu ilustrulu seu predecesoru, d. Gladstone. Acést'a este celu mai mare oratoru alu par-lamentului englesu si póte unulu din-tre cei dintâiu din tôte tempurile. Acestu mare oratoru si barbatu de statu si-au inceputu carier'a sea poli-tica, suntu acum vre-o 35 de ani, cá unu campionu predilectu alu partidu-lui ultra-conservatoriu si au fostu cátu-va tempu speranti'a cea mai mare a Universitátei de Oxfordu, acést'a citadela a intolerantie religiose. Mai tardiu devení unulu dintre sustien-a-torii cei mai straluciti si mai folosi-tori ai lui Robert-Peel, in marile sele reforme; si pre cându colegii sei din scóla de Oxford, sub impulsunea Pusey-lorú si Neuman-ilorú, faceau o adeva-rata revolutiune in biserica anglicana, reducendu-o mai la catolicismu, Glad-stone se oprea in cale si remanea cre-dinciosu protestantismului. Cátu au fostu in fruntea guvernului patriei sele au efectuatu in ordinea comer-ciala, financiara, politica si eclesiastica reforme de acelea cari alta-data aru fi datu de lucru mai multorú domnii si mai multorú generatiuni.

Resolutiunea luata de Gladstone de a se retrage la viétia privata nu erá neasceptata. Inca din ultima ses-iune a parlamentului, elu nu mai luá parte la desbateri de cátu într'unu modu fórté neregulatu, si partidulu seu, desorganisatu prin cele din urma alegeri generale, se plângea de lips'a directiunei, a orientatiunei si a disci-plinei.

„D. Gladstone, dice „Jurnalulu Desbaterilorú“, nu voiá nici se reiae nici se lase acea ce se numesce lea-derskip, si de alta parte, amintirea

memorablelorú sele servicie, ascenden-tulu caracterului seu imperiosu si in-fluienti'a incomparabilei sele elocutiunii permiteau sa i se impuna unu suc-cesoru. Dara partidele in Angli'a nu potu trái multu tempu fara regula si fara disciplina; partidulu liberalu avea nevoia sa se reformeze si sa se recon-stituiésca in urm'a invingerei sele, si d. Gladstone a întielesu ca erá de datoria sa se restituiesca amicilorú sei libertatea lorú. Acést'a e si obiectulu scrisorei adresate de densulu vechiului seu colegu, lordulu Granville, in care declara „ca la versta de siese-dieci si cinci de ani si dupa patru-dieci si doi de ani de viétia publica, se crede in dreptu de a se retrage, si ca acésta retragere ii este dictata de ideile sele personale asup'r'a unui modu mai bunu de a-si întrebuintia cei din urma ani ai vietiei sele.“

„D. Gladstone póte dice dupa espresiunea devenita familiara, ca se reintórce la scumpele sele studii. Acel'a dintre tôte care i-au fostu totu-dé-un'a celu mai scumpu, este teologia. Elu s'a apucatu in tempurile din urma de acestu studiu cu o pasiune ce este permisa a o crede esagerata, dara care nu l'au parasitu nici odata; elu facuse acestu studiu odata cu lu-crările lui cele mai grele asup'r'a fi-nancielorú si asup'r'a economiei poli-tice precum si cultur'a cea mai vasta si cea mai aprofundata a literilorú. Traducea pre Omeru totu in acelu tempu in care-si redigea admirabilele sele bugete, si tocmai acésta întie-le-gere filosofica a materielorú financiare, unita cu o instructiune clasica consu-mata, facea superioritatea lui asup'r'a unorú barbati de statu cá Peel, Derby, Bright, câror'a lipsea acestu indoitu daru.“

„Controversa religiósá a deve-nitu acum subiectulu predilectiunei sele. Cá tôte spiritele serióse ale tem-pului nostru, d. Gladstone privesce cu ingrigire lupt'a generala incaierata in lume între statu si biserica, si a cárei'a viitóre proportiuni nimene nu le póte calculá. Pre acestu terenu lu vomu gasí de aici inainte.“

„C. T.“

Despre cestiunea drumului de ferú pre la Turnulu rosiu.

(Prelegere instructiva tienuta in reuniunea meseriasilorú sasesci din Sabiiu de C. Schochterus.)

(Urmare)

Problem'a ce s'a datu acestorú doi domni, nu erá mica, pentruca de-o parte cladirea acestei linie nu erá in interesulu absolutu alu Romaniei, de alta parte se agitá de ani incóce contr'a turnului rosiu. Dupa lungi ne-gociári ni succese in urma cu ajutoriulu bravilorú amici din Rimnicu si Pitesci a dobândí pre cele mai decisive per-sonalitati pentru întreprindere, asiá incátu cercurile Rimnicu si Pitesci apromisera pentru promovarea ei sum'a de 1,500.000 franci in prestatiuni na-turali si atátu Alteti'a Sea principele cátu si o parte a guvernului si a ca-merei apromisera sucursulu lorú.

Acum trebuia sa convingemu cer-curile normative din Pest'a si Vien'a, ca cladirea drumului pre la turnulu rosiu este hotaritu in interesulu Austro-Ungariei. Spre resolvarea ace-stei probleme s'au tramisu dlu con-siliariu aul. Iacobu Bolog'a, Petru Ios. Frank cu mine in Iuliu 1873 la Pest'a si la Vien'a.

Pre tempulu cându ne aflámu in Vien'a s'au publicatu la mandatulu consortiului drumului feratu brosiu-rile compuse de dlu Petru Ios. Frank: „Junctiunea drumului feratu între Si-biiu, Rimnicu-Pitesci, preste passulu dela turnulu rosiu“ — apoi „junctiu-nile drumurilorú unguresci si române.“ Si in Vien'a si Pest'a ostenelele nó-stre n'au fostu zadarnice; de si n'amu esoperatu unu rezultat atátu de re-solutu cum fu celu dela Bucuresci,

totuși ni a succedut a deșteptă o sensațiune mai favorabilă pentru turnulu roșiu.

Aici trebuie să relevăm cu deosebire, că noi atât în București cât și în Pestă ne amu întrepus ce e dreptu cu tota rezoluțiunea pentru turnulu roșiu, dară amu dechiaratu totu odată, că acéști junctiune sa nu fia pedecă unei junctiuni a drumului orientalu preste Brasiovu cu liniile române, pentru că și acéști junctiune se recere pentru rentabilitatea venitoră a drumurilor unguresci.

Dupa ce terenulu se pareă că e neteditu de ajunsu tieneam necesariu să aducem dovédă, că de o parte drumulu de feru pre la turnulu roșiu se pôte cladi fără greutăți deosebite și că capitalulu recerutu pentru clădire și deschiderea acestei linie la tempulu seu nu va face problemateca rentabilitatea.

O atare dovadă se pareă consortiului măsurarealei Sabiiu-Turnu roșiu Remnicu, și anume muncă acéști trebuia să se dea unei societăți, alu cărei operatu din capulu loculu potea să facă pretensiune la credibilitatea cercurilor decisive.

Negociările facute în respectulu acéști în Augustu 1873 cu societatea pentru junctiunile de drumuri austriace în Vienă duseră la scopulu doritu luând acéști societate — alu cărei directoru Köstlin e o personalitate multu stimată în cercurile ferate și financiale — operatulu măsurării și dându în Martie 1874 operatulu perfectu consortiului. —

Scopulu, cătra care nesuiam prin măsurare să ajunsu deplinu dovédindu-se prin acestu operatu, că clădirea drumului de feru pre la Turnulu roșiu nu este impededă prin nescări greutăți și că speșele recerute nu periclităza rentabilitatea.

Prelegatoriulu desfășura în detaliu momentele tehnice, descrie trasă, siuisiurile și direcțiunea, și face o espunere a speșelor de clădire.

Liniă proiectată merge dela gară drumului de feru din Sabiiu spre Mohu; între Mohu și Vestemu ea trece pre sub drumulu de țiera ce duce la Brasiovu și la Turnulu roșiu, asiă încâtă comunicatiunea drumurilor se pôte continuă fără intrerumpere deasupra liniei ferate. La Talmaci se propune o stațiune. Valea Sadului va fi radicata în largime de 500 cu o stabila în diametru de 10 metri și preste riulu Sadului trece unu podu de 90 metri de largu facendu-se și două canale pentru scurgerea apei cândă suntă versatură de ploie. În dealulu Talmaciului se va sapă unu tunelu de 410 metri de lungu. Fiindu că Boitiă jace mai josu liniă se va măsură dela Boitiă spre apusu pre lângă munti; pre aici se receru două tunele scurte și unu podu preste Lotriora în imediată apropiere a contumatiei. De stațiune medilicitoria pentru servitiulu la fruntarie se propune stațiunea Riu-Vadului ce jace pre terenu român, pentru că în apropierea fruntarielor unguresci e absolutu cu nepotintia a face o stațiune câtă de mica.

Preste totu calitatea geologica a terenului ce-lu percurge liniă e favorabilă; siuisiurile și direcțiunea nu dau preste piedeci mari.

Tempulu ce se recere pentru clădirea liniei de 4½ mile dela Sabiiu până la fruntariile țierei e statoritu, cu 2 ani și acestu terminu se pôte observă fără mari greutăți. Speșele se urcă preste totu la 3,324,000 fl.

În Remnicu, unde liniă dela Turnulu roșiu se împreună cu liniile române s'a proiectatu gară drumului asiă, câtă de aci liniă sa se póta continuă spre Slatină până la Dunare. Dela stațiunea Remnicului spre fruntariile Transilvaniei merge liniă fără greutăți considerabile până la Calimaneschi.

Dela Bujoreni—Oltu liniă merge pre tiemurele dreptu alu Oltului și

aci trebuia să se ia în consideratiune apele cele multe ce se varsa din munti în Oltu.

La unu punctu între Bujoreni—Calimaneschi trasă trebuie să se taie în tiemurile piedisiu și aici se receru ziduri proptitorie. Stațiunea Calimaneschi vine în apropierea loculu de cura, și s'a proiectatu asiă, că aventulu acéști locu de cura să se radice într'unu modu considerabilu.

Pre liniă Calimaneschi până la fruntariile țierei suntă de lipsa unele tunele, cari voru fi înse de o lungime forte mica și nu voru causă speșe și greutăți fiindu terenulu solidu.

Numai spatele muntelui ce vine până la Oltu va fi strapunsu de unu tunelu în lungime de 132 metri, precândă trasă drumului se trage până la fruntarie la Riu-Vadului prelânga povernisiurile muntilor atingendu locurile Projeni, Calineschi, Cuculeschi, Bolovanu, Staracineschi, Robesci și Căneni. În loculu acéști din urma s'a propus o stațiune pentru servitiulu persónelor și alu poverelor.

Liniă de pre teritoriulu român, care e de 9 mile de lungă cere speșe în sumă de 6,985,000 fl. Tempulu pentru clădirea acestei linie e statoritu cu 2½ ani, unu terminu usioru de tîenutu.

Sentintă ce o aduce societatea junctiunilor austriace — continua prelectorulu — este acéști: Drumulu acéști e adeverat și cea mai favorabilă cale preste catenă sudică a Carpatilor și ofere atât în privintă tehnica câtă și economica a clădirei sianse avantagiöse, cari nu se afla la ori care alta junctiune preste catenă sudică a acéști munte.

Dupa ce în cele premise m'amu încercatu să dau pre scurtu o descriere a liniei pre la Turnulu roșiu, mi permitu a trece la activitatea consortiului și la rezultatele ce le a obținutu. (Va urmă)

Cincu-mare, în Fauru 1875.

(Urmare.)

Ne simțim îndatorati a resfrânge mai departe neadeverurile publicate în nr. 297 din anulu trecut 1874 alu diuariulu germanu „Sieb. Deutsches Tageblatt“ în articululu de fondu intitulatu:

„Die Sondermeinung von Maccariu und Genossen vom 10 December 1874 in der sächsischen Nations-Universität.“

În acestu articulu de fondu promite a buna sēma, credem noi, redactorulu susmentiatulu diurnalu a ilustră votulu separat din cestiune sine ira et studio, din motive, care se trată de principii în acéști cestiune, care principii trebuie tîenute de sacrosancte din partea tuturor locuitorilor din fundulu regiū. — Articulu începe a reproduce cuprinsulu petitiunei noastre din 16 Novembre 1872 în urmatoriulu tipu:

Gesuch der gr. or. Kirchensynode von Grosschenk um Genehmigung einer jährlichen Dotation von 900 fl. aus Nationalmitteln für die gr. or. Schule von Grosschenk, welche durch die Anstellung eines dritten Lehrers zu einer Zentralnormalschule erhoben werden will. — Die obige Summe ergebe sich aus dem Verhältnisse der schulpflichtigen gr. or. Kinder zu den sächsischen (in Grosschenk) und aus der Thatsache, dass der Grosschenker Stuhl für die zweite ev. Deutscher Schulen aus der Nationaldotation vom 22 August 1850 jährlich 2700 fl. C. M. bezieht. — Articulu adauge apoi la acestu extractu falsu asiă:

Diese Motivierung erkannte einerseits an, dass die letzterwähnte Dotation nicht den Ort Grosschenk, sondern den Stuhl im Auge gehabt (ce minciuna grōznica dne sântule!) weshalb dann nach dem Wortlaute der Wid-

1) Astă este o apucatura sofistica săsescă, care n'are sotiū. —

mung für die bezüglichliche „Grammatikalschule“ bezüglich der Aufnahme von Schülern ein Unterschied der Confession und Nationalität nicht gemacht werden darf und legt der Forderung dann doch den confessionellen Unterschied zum Grunde, ja basirt sogar die Höhe der Unterstützungsziffer auf das Schülerverhältniss eines einzelnen Ortes¹⁾. — Die Nationsuniversität ging grundsätzlich auf diese Widersprüche²⁾ nicht ein; etc.

Este mai multă că o efronteră, cūtezanția, cu care au facutu scrietoriulu articululu din cestiune extractulu din petitiunea noastră și l'au întortocatu în modulu celu mai neiertatu, numai și numai, că să seduca pre lectorii foiei memorate să credă neadeveru. Unde pre lumea lui Ddieu, se afla în petitiunea noastră numai unu cuventiulu despre aceea, că noi amu fi basatu petitiunea noastră pre acelu faptu, că scaunulu Cincului, capeta pentru scopurile școlilor ev. dotatiunea natiunala din 22 Augustu 1850 pre anu 2700 fl. m. c. ? Ce obraznicia ne mai audita! Abuna sēma jace în acéști metamorfosare intentiunea cea rea, malitia de a face o premisa falsă, că apoi din acéști se conchida iēra falsu și să facă sentintie false, cu care apoi ad majorem gloriam se paradeze înaintea publiculu. — Ne pare reu, cu o fōia, care voiesce a se radica preste pragulu unei foi de rendu provincială și voiesce a-si fi castigatu unu renume și o reputatiune însemnată, se dejosesc și cade în astufeliu de pecate neiertate. —

Înpudentă și condamnăvera este apoi sentintă, cumcă sinodulu prin motivarea de susu aru fi depus unu felu de marturisire proprie, cum că dotatiunea de 2700 fl. m. c., aru fi avutu înaintea ochiloru pre scaunulu Cincului mare și nu pre opidulu Cinculu-mare. — Acéști este o minciuna săsescă potenciata sēu dupa cum se obicinuesce în Romaniă, dupa terminulu greco-român unu moftu. — Ne provocămu la petitiunea noastră, carea nu face amintire de scaunulu Cincu-mare, că pentru acéști s'aru fi facutu dotatiunea de 2,700 fl. m. c. ci din contra, dovêdesce că pentru școlă ev. și studentii evanghelici din opidulu Cinculu-mare, și nu scaunulu Cinculu-mare, se platesce pre anu din averea fundulu regiū 2,700 fl. m. c. pre carea pentru școlă română din Cincu-mare, unde facia de confratii sasi copii româneschi suntă preste a trei a parte obligati la școlă, — nici unu finicu nu se da din averea comuna a fund. regiū. —

Întregulu acestu articulu se întorce într'unu cerculu vitiosu și întortocă și schimonosesc adeverulu cu sofisme, care domni dela „Tagblatt“, posedu în abundantia și nu-si crutia posesiunea acéști, cândă vedu ei, că confratii loră cu frumosulu se rōga de ei se fia drepti și ecuitabili. — Totu cu sofisme și sîretia se încerca scrietoriulu articululu a aduce în umbra adeverulu constatatu prin votulu separat alu românilor și ungurilor din fundulu regiū, reprezentatu prin cei nouă deputati natiunali, cari au subscrisu votulu separat, care au turburatu mintile unoră asiă de tare de voiescu cu pocituri a alteră caracterulu averei comune a fundulu regiū și cerculu de activitate alu guvernulu asupră acestei averi comune și nu private. — Încâtă se ataca deputatii români și magiari, cari au subscrisu în solidaritate votulu separat, în articululu din cestiune plinu de catranu că o vipera, nu ne aflămu îndreptatiti

1) Acéști este o mistificare condamnăvera abunasă cu intentiunea espressa de a seduce opiniunea publică. Petitiunea noastră se afla la locurile mai înalte și ărescine se pôte convinge, că este genuina cu aceea ce o amu publicatu mai susu. —

2) De unde contradiceri, scrietoriulu articululu este în completă posesiune de contră diceri provocate și forciat cu rea intentiune. —

a veni întră așerarea loră, căci acéști a o voru face și voru fi facutu ei.

Noi vomu se mai însărmu pentru „Tagblatt“ numai unele date statistice adeverate și anume:

Dupa numerarea poporulu din anulu 1870, poporatiunea scaunala face 23,970 din acéști poporatiune sasi nostri obtienu 12,621 și orientalii cu greco-catolicii 11,020. — Acești din urma nu se bucura de nici unu felu de dotatiune din averea comuna a fundulu regiū.

Clerulu săsescu însă capeta din vistieră statulu pre anu o rentă de 264,441 fl. v. a. care în mare parte se platesce din spatele majorității fundulu regiū, pre cândă pentru preotii români, nici macaru dreptulu de care se bucura preotulu săsescu în comună sea, confratii sasi nu voru de susu până josu alu concede și preotulu romanescu, care prin legile positive este egal îndreptatu cu confratele seu în Christosu, celu ev. preotu.

Spre esemplu preotulu romanescu din comună N. au cerutu, că și elu să mănă rimatori în numeru egal cu celu luteranu la ghinda. — Eata ce concludu au adusu reprezentantii comunala:

„Dem evang. Pfarrer, ist es gestattet, nur, weil es ein altes historisches Recht ist¹⁾, dass derselbe immer das sogenannte doppelte Bürgerrecht besessen „zwei Schweine in die Echelmastung zu treiben. Dem gr. ort. Pfarrer dagegen ist es gestattet, wie jedem anderen Bürger nur ein Stück²⁾ Borstenvieh in die Eichelmastung zu treiben.“ — Vedeti dloru dela „Tageblatt“ că și aci josu se exercită egală îndreptătare totu în cugetulu d-vōstra. — Poftim rezoluțiunea de susu în a două instantia:

B e s c h e i d.

Da laut Bericht des Ortsamtes³⁾ vom . . . Z. . . die Comunität Ihnen (adeca preotulu rom.) eine Gleichberechtigung mit dem ev. Pfarrer nicht zugestehen, und ein größeres Recht⁴⁾ wie alle übrigen Ortsbürger bezüglich der Eichelmastung, nicht einräumen will, so kann Ihrem Gesuche keine Folge gegeben werden.“ etc.

Altu casu: Preotulu „C.“ administrăza de unu tempu îndelungatu și parochia din „S.“ devenită în vacantia și s'a rogatu, că densulu să-i fia concesu a luă parte la folóșele comunali că și preotulu defunctu și anume a capetă și cuantulu de lemne din padurea comunala:

Z. 260—1874.

B e s c h e i d.

„Nachdem laut Bericht des Schöninger Ortsamtes dto 20 Jänner 1874 angesprochenen Benefizien aus dem Grunde verweigert, weil Sie nur einstweilen bis zur definitiven Besetzung der Pfarrer (fresce ca numai atătă — dară 2 ani au trecută acusi) mit den kirchlichen Funktionen betraut, nicht in der Gemeinde wohnen und dasselbst kein Bürgerrecht haben⁵⁾, so

1) Iēta nevoia de dreptulu istoricu, privilegiu ruginitu nici de scōbe vrenicu, ce recunoscere afla și acum cândă egală îndreptătare este radicata la valórea de lege — Iēta esclivismu săsescu pre fatia doveditu.

2) Da óre de ce asiă. Mai multă ocupatiune are dară în afacerile bisericesci preotulu lut. decâtă celu rom. care din urma nu posedă capelanu și totu trebuie să-si implinēscă oficiulu seu celu împreunatu cu mare responsabilitate, că fratele seu în Christosu preotulu și capelanu celu ev. — De unde apoi diversitate în usantia drepturilor, —

3) Raportulu comunitetulu n'aru trebui să fie datatoriu de cinosura și prefacutu în rezoluțiune, ci legea pozitivă care nu cunosc prerogative.

4) Vedi bine en cugetative pre preotii ev. în starea celor româneschi și ce ve-ti dice apoi la astfelu de blasfemie?! —

5) Ce temeiuri condamnăvere și batjocoritorie de clerulu nostru și anume pentru preotimea noastră. Dară nici în Schlaraffenlandulu celu ruginitu atari motive nu potă obveni. —

kann diesem Gesuche nicht willfahrt werden.“

Este de insemnatu. ca parochia Siulumbergu se administreza din 30 Aprilie 1873 de preotulu C. din M. — Asia pricepu confratii nostrii sasi egalitatea in dreptu, si ei o eserceza dupa cum amu aratatu mai susu in fapta, si deca se incumeta cine-va dintre romani a recura mai departe, pentru castigarea in fapta a dreptului nostru, „comunisti“ ne numescu. — Auditu horibile. —

Altu casu din cele forte numeroase: Biserica gr. ort. din Cincu-mare au cerutu locu de biserica¹⁾ curte si gradina parochiala dintr'unu pamentu intravilanu numitu „gradina cailoru“ protestandu contra traficarei acestui teritoriu pre sem'a bisericei ev. si ieta intieptii opidului nostru, ce concludu au adusu in 26 Novembre 1873 sub nru prot. 296:

1. Comitulu intrunitu cu oficiulu opidanu,²⁾ esprima prin concludu, ca densulu nu se privesce in nici unu modu deobligatu seu indetoratu (credemu dieu) spre a da ce-va seu presta ce-va bisericei gr. or. locale³⁾ din acelu temeiu, pentruca⁴⁾ biserica evangelica realitate, ce le poseda ca stepana le-au acuratu intr'o vreme,⁵⁾ pre candu bis. gr. ort. nici au esistatu in Cincu-mare si prin urmare din acestu tempu (etiam si cornutos) nu se pote deduce cu efectu nici unu felu de egalitate⁶⁾ de dreptu. Ach Siebchen was willst du noch mehr!? — . . .

Mai departe protesteza contra arogantei⁷⁾ controlorilor a bisericii gr. or. in privinta dreptului comitetului opidanu de a dispune liberu si dupa placu cu proprietatea sea. (Totusi nu vi s'a sfetitu, desi a-ti tramisu deputatiune pre spese comune!?)

Acestea si alte dispusetiuni ale confratilor sasi dovedescu pana la evidenta, ca ei numai la sarcinile publice ne facu partasi egali, precandu insa ceremu egala parte din folosele comune atunci se abatu dela mesura proportionala, cu care ne inpartu sarcinile publice preste totu, si dicu, ca noi nu avemu dreptu istoricu, ca ei, nu amu fostu inaintea loru aci in fondulu regiu, care este exclusiva proprietatea loru si noi suntemu „parias“ loru. — Atari concepte domnescu si astadi in capetele confratilor sasi in finea secululu alu XIX numitu secululu luminarii si egalei indreptatiri. —

Confratii sasi cu mare emfaza se falescu, ca in fondulu regiu n'au esistatu jobagi si apoi ei si astadi inca alerga dupa teritoriulu Branului si Talmaciului si-i atribuie calificatiunea de foste supuse loru in conditiunea de jobagi. Nu numai acestea teritorii ci si pre locuitorii din scaunele si districtele din fondulu regiu, unde suntu in maioritate, i tracteza ei, ca pre eloti, si nu voru a esecuta egal'a indreptire, ci o calca vediendu cu ochii in picioru. — Ei voru la aparintia a trece de liberali si toleranti si apoi in realitate dupa cum amu aretatu voiescu numai sa dom-

¹⁾ Biserica gr. or. in Cincu-mare se afla afara de orasiu, este crepata si amenintia cu ruinarea ei.

²⁾ Adeca cu totii dela micu pana la celu mai mare in solidum.

³⁾ Dara bisericii ev. si preotulu luteranu, va-ti aflu obligati, preste portiunea canonica insemnata si lefa anuala de mai multu de 2000 fl. pre anu, ai mai da intraga gradina cailoru preste 13 jugere. Ast'a este dreptate, egalitate in dreptu?! — Bine bine. — Romanelu tiene minte. —

⁴⁾ Gospodi pomiloru! Ce pocituri suntu aceste asertiuni!!! —

⁵⁾ Ore mai nainte de ce a-ti venit din Flandria!? dora le-a-ti adusu in spate!

⁶⁾ Dupa notiunile domniloru vostre, cercumpectiloru si prudentiloru, firesce ca nu.

⁷⁾ A cere ce ti-se compete dupa lege, nu-i arogantia cu atata mai putienu ingrijirea, ca cele comunale sa nu se resipe orbesce. —

nesca si sa asupresca pre cei-lalti. Ei voiescu sa fie liberi si nu sciu sa fia drepti. — Ei nu voru a pricepe, ca libertatea fara basa morala fara dreptu si dreptate este instinctulu unui animalu rapace. Intre omeni nu pote esista libertate fara dreptate. — Dreptatea consiste in recunoscerea si respectarea drepturiloru altor'a. —

Cu aceste incheiamu corespondenti'a nostra cu aceea credintia, ca amu satisfacutu numai unei detorintie de cive alu statulu, deca amu propasitu cu energia contra mistificarei a cauzei din cestiune de atatu de mare importantia pentru toti locuitorii ne sasi din fondulu regiu, citandu inca odata rescriptulu aulicu de susu.

„Residui proventus ad erigendas scholas et ecclesiis in locis sive saxonis sive valachicis praesertim talibus, qui proprios allodiales proventus exiguos vel nullos habent — convertendi sunt.“ Videant consules! — Diximus.

Mai multi membrii ai sinodulu parochialu.

Varietati.

* * O serata placuta. Sambata, la 27 Febr. a avutu locu in sala otelului pronumitu „Coron'a Ungariei“ din Sabiiu o serata nationala interesanta, care a lasatu suveniru vii si placute in anitele tuturoru celor ce au avutu multamirea de a participa la ea.

Meritulu improvisarei, precum si a reusitei acestei serate se datoresce mai intaiu de tote societatiei filarmice romane, compusa de cate-va domne, domnisiore si domni din locu; dara nu mai putienu a contribui la bun'a reusita a seratei acea frumoasa, cunun'a de domne si domnisiore romane, atatu din Sabiiu catu si din Resinari, cari s'au distinsu prin o numeroasa participare.

Deschiderea seratei a urmatu pre la 7 1/2 ore ser'a si a duratu pana aproape de 3 ore dupa mediulu noptii. S'au esecutatu si intonatu mai multe piese alese, de diferiti autori celebri, nationali si straini. Mai intaiu de tote corulu vocalu, condusu de d. Dr. Brote, a intonatu cu destula fortia si precisiune canteculu „Mei tatara“ de V. Alessandri; apoi mai tardiu „Barcarola“ de Mezetti si in fine „Canteculu soldatiloru“ din oper'a „Faust.“ Domn'a Minerva si dsior'a Sabin'a Brote au esecutatu pre piano in compiacerea generala o ouvertura frumoasa; asemenea si domnele Badila si Mog'a, ambele parechi obtienendu aplause indelungate dela publiculu recunoscatoriu. Unu efectu prea placutu a produsu apoi d-r'a Stanislau prin pies'a „les deux Anges“, pre care a esecutat'o singura pre piano, cu o deosebire gratia si cu multa arta. Aplausele vii si prelungite au ascurat'o despre multamirea generala a publiculu incantatu. Nu mai putienu inse s'a distinsu si dlu Badila prin violin'a sea sonora, esecutandu nisce variatiuni clasice, acompaniatu pre piano de tene-r'a d-sele socia. D-sea a doveditu, ca este maestru in manauarea arcusiului. Sgomotulu aplauselor a atestatu acesta de ajuns si in modu bine meritatu.

Dupa esecutarea programei musicale a urmatu apoi o vesela petrecere dantiutorie. Cuadrilurile si Roman'a au fostu jucate de vre-o 26 parechi. Mai tote damele, constituindu la olalta adeverat'a podoba a seratei, au remasu pana la terminarea ordinei jocuriloru. Preste totu acesta serata, pre catu de eschisivu nationala, pre atata a fostu si de animata, cordiala si plina de veselia.

Cum-ca cata importantia si ce efecte salutare aru ave repetirea catu mai deca a unoru asemenea serate, acesta credemu ca nu are trebuintia de multa demonstratiune. Toti acei

ce dorescu nobilitarea animei prin arta si bun'a armonia a spiritelor, care aru fi rezultatulu siguru alu unoru asemenea conveniri sociale mai adesu repetite, — credemu, ca o sentiescu acesta si o intielegu pre deplinu. Jun'a societate filarmica deci si-aru casciga unu frumosu titlu la recunoscintia tuturoru omenilor de bine, deca prin improvisarea catu mai deca a unoru asemenea conveniri sociale, aru satisfaca atatu dorintiei generale catu si trebuintiei capitale a publiculu romanu din Sabiiu si din prejuru. — i. — b.

* * Ometii impiedecara in septaman'a trecuta in multe parti comunicatiunea. Drumulu Turnului rosu se facuse asi de neumblatu incatu a trebuitu sa se sape tuneluri in neua spre a pute cereula cariol'a postale.

* * (Necrologu) Colonelulu pens. Marcu Rotariu, fostu comandantu in Mehadi'a, a reposatu de curendu in Orsiuva. Toti sabienii cati au venit in atingere cu reposatulu pre candu se aflau la cura in Mehadi'a lauda umanitatea, afabilitatea si prevenirea amicabile cu care fericitulu colonelu s'a distinsu totu-deun'a. Reposatulu a fostu si deputatu la congresulu nostru nationalu bisericescu. Fia-i tieren'a usiora!

* * (Comissiunea centrale) a cerculu juridictionalu din Sabiiu pentru alegerile dietali a tennutu Mercuri in septaman'a trecuta o sedintia in care s'a cetitu unu emisu dela ministrulu de interne, in care acest'a dechiaru, ca nu e in positiune sa porte spesele impreunate cu esecutarea legi electorali, ci mai multu astapta dela patriotismulu poporatiunei, ca muncipele sa porte aceste spese din casele lor. Adunarea a decisu: sa se statorasca sum'a recerutu pentru esecutarea legi electorali pre catu se pote de precisu si sa se recere ministeriulu a asigna acesta suma fiindu ca altmintrenea lucrarile pentru alegere aru trebui sa incete.

* * „Dati ce-va la lupu.“ Cu cuvintele aceste salutau in septaman'a trecuta trei romani tierani cu cate o pele de lupu trasa pre cate o ruda de umeru si adunau bucate umblandu din casa in casa pentru viteji'a lor si pentru meritulu de a mai fi imputi natu pre inimicii de morte ai turmelor de vite.

Raportu comerciale.

Sabiiu 2 Martiu n. Grâu 4 fl. 40 xr. frumosi, 4 fl. 13 xr. mestecat, 4 fl. — xr. cualit. infer.; seara 3 fl. 13 xr. pana 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pana 1 fl. 40 xr.; cucuruzu (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galat'a austriaca.

Caneva — fl. maj'a. Lintea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr, maj'a.

Lemne de foc 8—9 fl. stang. austr. Carnea de vita 18—20 cr. p., de porc 24 xr. Unsorea 79 xr. pana la 1 fl. — cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 19 Februaru (3 Mart.) 1875.

Metalicele 5%	71 70
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	75 90
Imprumutulu de statu din 1860	112 —
Actiuni de banca	961 —
Actiuni de creditu	218 75
London	111 53
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78 75
„ „ „ Temisiorene	76 75
„ „ „ Ardelenesci	76 80
„ „ „ Croato-slavone	80 —
Argintu	105 15
Galbinu	5 23 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	8 88

Neincungiuratu de lipsa la economi'a de vite

Pravuri de Transilvani'a pentru cai si vite cornute.

Pregatite din celea mai aprobate mediloe de casa, corespundieterie relatiuniloru nostre economice si pusetiunei tieriei nostre, cari atatu ca medilocu de cura, catu si ca medilocu preservativu nu aru trebui sa lipsesca la nici unu economu adeveratu.

Pentru cai:

Contra ciumei, sioreceiloru si altoru bole periculoase, precum: caturhoe'a organelor de respiratiune, catarhoe'a de stomachu, nemistuire, colica, tusa, marasma (Abmagerung) preste totu, contra celoru mai dietorie bole; mai departe servescu pravurile acestea la calu spre crescerea frumoasa si-lu sustienu sanetosu si infocatu.

Pentru vite cornute:

Contra deosebitelor aprinderi si alte bole, precum: flatu lentia si colica, mai departe la vaci, deca dau lapte putienu si slabu, contra marasmei (Abmagerung), contra apetitulu perdutu si cu deosebire la vitele de ingrasiatu.

1 Pac. a 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. a 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru oi.

Unu obiectu neaparatu de lipsa in economi'a rationala de oi, preparatu din cele mai aprobate si practice mediloe de casa, celu mai bunu medilocu de cura si preservativu contra bolelor epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum: Genuriu vermele de plamana (Lungenwurm), calbeza, clorosea (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe restitue apetitulu perdutu si vindeca tote bolele de stomachu si a organelor din launtru s. a. m.

1 Pac. a 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. a 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru rimatori.

Celu mai aprobatu medilocu de cura pentru rimatori. Curza diarhoe'a, colic'a, branc'a, precum si feluritele aprinderi. — E de mare folosu si pentru rimatorii de ingrasiatu fiindu ca face apetitu si totu-odata si ingrasia.

1 Pac. a 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. a 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Deposituulu principalu de espiditiune la ALBERTU VACSHMANN, apotecariu in Borgo-Prundu. (Transilvani'a) mai departe in depositu: in Sidisiura la I. B. Misselbacher et filii, in Clusiu la Carolu Hutflesz, in Muresiu-Osiorheiu la Mat Bucher, si in Bistritia la G. M. Textorisu.

(2—3)

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, precum si pentru cei ce au lipsa de dinti!!

Doctorulu si tehniculu de dinti C. ZINZ, ca practicu de 20 de ani si provediutu cu diplom'a Universitatiei c. r. de Vien'a, se recomanda pentru vindecarea tuturoru bolelor de gura si dinti, fia, ca acelea sa devina dela dinti seu alte cauze; intr'asemenea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de corone de dinti intregi dupa metodulu celu mai nou eglesu si americanu; pre langa acestea mai posedu densulu si unu mijlocu unicu in felulu seu, prin care ori-ce dorere de dinti se pote vindeca fara dorere si fara delaturarea dintelului pre langa garantia. — Bolnavii intr'a-deveru fara midiloe se voru lacui gratis la ora 12—1.

In fine va zabovi densulu in escursiunile sele la tote orasiile dupa trebuintia asi, incatu sa pota satisfaca comandelor on. patienti pe deplinu.

A conversu dela 10—12 si dela 3—5 ore.

Locuintia e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pana 20—30 Aprilie anulu curentu.

(6—12)